

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

---

IZVEŠTAJ SA PREPORUKAMA

Ž.Br.765/2016

Nazmi Fazliu

u vezi sa

pravom na život i pozitivnim obavezama za efikasne istrage

Upućen:

G. Aleksandër Lumezi, Glavni tužilac
Državno tužilaštvo

G. Uran Ismaili, Ministar
Ministarstvo zdravlja

Priština, dana 14. septembar 2017.god.

Cilj izveštaja

Izveštaj se odnosi na osnovno pravo na život, garantovano Ustavom i međunarodnim instrumentima ugrađenim u okviru istog. U slučaju g. Nazmi Fazliu (u daljem tekstu: žalilac) navodi se da je povređeno pravo na život zbog nemara medicinskog osoblja u okviru Univerzitetskog kliničkog centra i neefikasnog krivičnog gonjenja državnog tužilaštva.

Na osnovu gore navedenog, ovaj Izveštaj će razmotriti činjenično stanje predmeta koji je podnet od strane žalioaca i predstaviće pravnu analizu potencijalne povrede prava na život analizirajući domaće zakonodavstvo i praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) kako bi skrenuo pažnju na (ne) postupanje državnih organa za zaštitu prava na život u skladu sa međunarodnim standardima.

Nadležnost Ombudsmana

1. U skladu sa članom 132 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustava), Ombudsman: “... *nadzire i štiti prava i slobode pojedinaca od nezakonitih i neregularnih radnji javnih organa.*” U skladu sa ovim i stavom 3 ovog člana: “*Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom.*”
2. Dalje, Zakon br. 05/L-019 o Ombudsmanu (u daljem tekstu: Zakon o Ombudsmanu) u članu 16, stav 1, utvrđuje da isti ima: “... *nadležnost da istražuje primljene žalbe od svakog fizičkog i pravnog lica u vezi tvrdnji o kršenju ljudskih prava predviđenih Ustavom, zakonima i drugim aktima, kao i međunarodnim za ljudska prava, posebno Evropskom Konvencijom o ljudskim pravima, obuhvatajući radnje ili neradnje koje predstavljaju zloupotrebu autoriteta.*”
3. Takođe na osnovu člana 16, stava 4: “*Ombudsman ima nadležnost da obavi istragu bilo da bi odgovorio na podnetu žalbu ili samoinicijativno (ex officio), ako iz nalaza, dokaza i podnetih činjenica u podnesku ili iz stečenih saznanja na drugi način, ima osnova da proizilazi da su od strane vlasti kršena ljudska prava i slobode, utvrđene Ustavom, zakonima i drugim aktima, kao i međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima.*”
4. Štaviše na osnovu člana 18, stav 1.1, Ombudsman snosi odgovornost “*da istraži navedena kršenja ljudskih prava i diskriminatorno delovanje i da se angažuje za njihovo rešavanje*”, i na osnovu stava 1.2 “*da skrene pažnju na slučajeve kada institucije krše ljudska prava i da podnese preporuke da se prekine sa takvim slučajevima, a kada je to neophodno da izrazi svoje mišljenje o stavovima i reagovanju odgovarajućih autoriteta u vezi takvih slučajeva;*”

Opis slučaja

5. Izrada ovog Izveštaja je rezultat žalbe koja je primljena u Instituciji Ombudsmana (IO), od žalioaca protiv Univerzitetskog kliničkog centra Kosova (UKCK), Ministarstva pravde (MP) i Osnovnog tužilaštva (OT) u Prištini, u vezi sa navodima za neodgovorno lekarsko

tretiranje, zbog ne-utvrđivanja tačnog uzroka smrti putem forenzičke obdukcije, kao i zbog neefikasnih istraga u vezi sa slučajem njegove žene, kojoj je tokom tretiranja transfuzijom krvi komplikovano stanje i dana 24. januara 2016. godine, ista je preminula.

Okolnosti slučaja

6. Potvrđene činjenice zasnivaju se na navodima podnosioca žalbe, medicinskim dokumentima praćenim sa slikama tokom postupanja u slučaju UKCK, izveštaju autopsije MA 16-019 od 25. januara 2016. godine, izjavama zdravstvenog osoblja u vezi sa događajem, zapisnicima svedoka koji su intervjuisani od strane policije, krivičnim prijavama policije, izveštajima policije, pismenoj korespondenciji između podnosioca žalbe i nadležnih organa, profesionalnim mišljenjima, stručnim izveštajima i drugih informacija koje Ombudsman ima na raspolaganju, a koje se mogu izneti kao u nastavku:
7. Podnosilac žalbe u pismenoj žalbi koja je podneta IO izjavljuje: *„Žalim se protiv tri gore navedene institucije zbog nemara i ne postupanja u slučaju smrti moje supruge dana 24. januara 2016. godine, u UKCK-u. Pozivam Ombudsmana da se angažuje u vezi ovog slučaja pošto je prošlo 10 meseci i predmet se odugovlači sa namerom da se sakrije istina, a u predmetu-dokaz postoje video snimci u kojima se primećuje da se zdravstvene ustanove bore da se ovaj slučaj ne podvrgava suđenju“*.
8. Prema otpustnoj listi sa epikrizom Ginekološke klinike i akušerstva (KGA) (*bez br.protokola od 20. januara 2016. godine*) vidi se da je pacijentkinja S.F. primljena u Odeljenju za konzervaciju krvi, dana 20. januara 2016. godine u 14:00 časova u cilju predoperativne pripreme za hiruršku intervenciju (*miomektomija*), zato što je S.F. bila anemična i trebala je da uzme najmanje dve doze krvi. Prema ovoj otpustnoj listi vidi se da su za pacijentkinju S.F. obezbeđene dve doze krvi i jedna doza plazme i dok je uzimala krv pre nego što je završila prvu dozu S.F. je počela da se žali da ima groznicu i njeno stanje se pogoršavalo, bila je mnogo bleđa, semisomnolencija. Kao posledica pogoršanja stanja S.F. iz KGA prebačena je na Hitnu kliniku sa dijagnozom koja je data od strane neurologa: *“Syndroma acute cerebrale - Coma”* ("Akutni moždani sindrom - Koma").

Radnje Institucije Ombudsmana

9. Dana, 29. Novembra 2016. godine, Ombudsman je razmotrio žalbu i odlučio da se vode istrage, otvarajući tako predmet sa brojem *A.nr.765/2016*.
10. Dana 12. decembra 2016. godine, IO je obaveštena da je podnosilac žalbe sumnjao u istražne radnje tužioca predmeta (*Predmet PP.I.Nr.367/2016*) navodeći da je odugovlačenje istrage posledica uticaja uticajnih lica (*članova porodice osumnjičenih*), zato je isti podneo zahtev za isključenje tužioca u predmetu i nakon toga on je podneo slučaj Kancelariji disciplinskog tužioca (KDT).
11. Dana, 19. januara 2017. god, predstavnik IO se sastao sa glavnim tužiocem OT u Prištini, sa kojim je razgovarao u vezi pitanja žalitelja. Glavni tužilac OT u Prištini izjavio je da je tužilaštvo dana 25. avgusta 2016. god. tražilo od UKCK ekspertizu o uzroku smrti

pacijentkinje S.F., a dana 21. decembra 2016. godine, primio ekspertizu od strane ekspertskog tima ginekologa UKCK, zajedno sa stručnim mišljenjem Br. 2023/2, od 16 decembra 2016. godine, na osnovu koje se zaključuje da je pacijentkinja tretirana u skladu sa zdravstvenim pravilima *“Na osnovu svih izvještavanja specijalista ostalih oblasti uključenih u ovaj slučaj, procenjuje se da se, po svemu sudeći, radi o sindromu posttransfuzije, kao posledica prisustva anti-Kelli antitela (ocenjivanje transfuziologa)”*

12. Istog dana, predstavnik IO je obavešten o činjenici da predmet *PP.I.Nr.367/2016, zasnovan na gore navedenom činjeničnom stanju*, nije dodeljen u radu ni jednom od tužilaca, uprkos činjenici da su tokom maja, juna i jula 2016. godine, policijski službenici deponirali u tužilaštvu zapisnik svedoka i krivične prijave protiv zdravstvenih radnika koji su uključeni u ovom slučaju.
13. Posle toga, predstavnik IO se sastao sa jednim od inspektora KDT, i isti ga je informisao da su oni ispitali ovaj slučaj na osnovu predstavke podnosioca žalbe, a od OT u Prištini dobili potvrdu da je zahtev podnosioca žalbe za isključenje tužioca iz slučaja usvojen i prema njima predmet je dodeljen u radu drugom tužiocu.
14. Takođe, predstavnik OI razgovarao je sa forenzičkim ekspertom DML-a u vezi sa slučajem podnosioca žalbe, koji je obavestio predstavnika IO da je iz medicinske dokumentacije dokazano da je pokojna F.S. tokom trodnevnog perioda, uzela 26 bočica krvi i krvnih proizvoda, međutim fokus je trebalo da se stavi na neispravnostima izveštaja o autopsiji. Shodno tome, ekspertiza koju je izradila komisija lekara UKCK bila je neophodna.
15. Dana 1. marta 2017. godine IO je obaveštena da je OT u Prištini dodelio u radu predmet *PP.I.Nr.367/2016* dotičnom tužiocu, koji je bio započeo postupke istrage, izdao je Rešenja o pokretanju istrage i počeo sa intervjuisanjem osumnjičenih.

Pravni okvir

16. Ustav garantuje osnovna prava i slobode, u skladu sa članom 21 stav 1, kako slijedi: *“Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo.”* U saglasnosti sa ovim i na osnovu stava 2 ovog člana: *“Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom.”*
17. Na osnovu gore navedenog, ali i u skladu sa članom 22, proizilazi i direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata: *“Ljudska prava i slobode, koja su utvrđena sledećim međunarodnim sporazumima i instrumentima garantovana su ovim Ustavom, i direktno se primenjuju na teritoriji Republike Kosovo i imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija:*
[...]
(2) Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i protokoli iste; [...]
18. Pravo na život zagarantovano je članom 25 Ustava: *“Svako lice ima pravo na život.”*
19. Tumačenje Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu EKLJP) sprovodi se u skladu sa sudskom praksom ESLJP, prema članu 53, Ustava: *“Osnovna prava i*

slobode zagaranovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.”

20. U skladu sa gore navedenim, a u cilju naglašavanja garantovanog prava na život, u skladu sa članom 56, Ustava o osnovnim pravima i slobodama tokom vanrednog stanja: *“Odstupanje od prava i osnovnih sloboda garantovanih članovima ...(25).., ovog Ustava, nije dozvoljeno pod nikakvim okolnostima.”*
21. Dalje, stav 1, člana 4, Zakona br. 2004/38 o pravima i odgovornostima građana u zdravstvenoj zaštiti (u daljem tekstu: Zakon o pravima i odgovornostima građana u zdravstvenoj zaštiti) eksplicitno definiše da: *“Svaki građanin ima pravo na zdravstvenu zaštitu potrebnu njegovom zdravstvenom stanju. Zdravstvena zaštita trebalo bi da bude adekvatna i trajno dostupna svima, bez diskriminacije [...]”*.
22. U vezi sa prethodnim stavom, Zakon br. 02/1-101 o transfuziji krvi, kontroli krvi, i njenih produkata (u daljem tekstu: Zakon o transfuziji krvi) u članu 24 kaže: *“Obezbeđenje kvaliteta u upotrebi krvi i krvnih komponenti Lekari koji upotrebljavaju krv i krvne komponente radi lečenja pacijenata, u skladu sa dobrom kliničkom praksom, obezbedi će:*
  - a) racionalnu upotrebu i visoki kvalitet*
  - b) čuvaju opisanu dokumentaciju (pismeno trebovanje),*
  - c) upisuju dobre efekte – korisne i negativne efekte kao i*
  - d) preduzimanje ostalih potrebnih mera*
23. Član 6, Zakona br. 04/L-123 Krivičnog postupka (u daljem tekstu Zakonik o krivičnom postupku), u stavu 3, predviđa pokretanje postupka: *“Državni tužilac može pokrenuti krivični postupak u skladu sa stavom 2. ovog člana po prijemu informacija od policije, druge javne institucije, privatne institucije, građana, sredstava javnog informisanja ili na osnovu informacija dobijenih iz drugog krivičnog postupka po prigovoru ili predlogu oštećenog lica.”*
24. Zakon Br. 05/L-060 o sudskoj medicini, u stavu 1.2 člana 2 definiše: *“Sudsko-medicinska autopsija - postupak sudsko-medicinskog pregleda, koji se sastoji od ispitivanja spoljašnjeg i unutrašnjeg mrtvog tela, ili posmrtnih ostataka, za utvrđivanje uzroka, mehanizma i načina smrti, kao i druge okolnosti koje se odnose na smrt”, dok član 5 utvrđuje: „Sudsko-medicinska autopsija, u skladu sa zakonom i odgovarajućim odredbama vrši se ali se ne ograničava na sledeće slučajeve: [...] sumnje za neodgovorni medicinski tretman [...]”*.

Pravna analiza

25. Pravo na život navedeno je na prvom mestu u katalogu ljudskih prava i sloboda koja su zaštićena EKLJP zbog činjenice jer je to *najosnovnije pravo* u odnosu na sva prava. Ono što potvrđuje ovu činjenicu jeste nemogućnost odstupanja od ovog prava, čak i u slučaju vanrednog stanja. Sudska praksa ESLJP zasnovana je na slučaju McCann i ostali protiv

UK¹, gde: *pravo na život, posebno u vezi člana 3 Konvencije (Zabrana mučenja), predstavlja jedno od osnovnih vrednosti demokratskog društva.*

26. Član 2 Konvencije iznosi opšte obaveze države za zaštitu prava na život i uključuje **pozitivne i negativne** aspekte: a) **pozitivnu obavezu** zaštite života i b) **negativnu obavezu** da se uzdrži od nezakonitog uzimanja života. Pozitivna obaveza nameće obaveze **prevencije i istrage**. **Obaveza prevencije**², obavezuje državne vlade da spreče i da se bore protiv krivičnih dela. Ukoliko se utvrdi da su vlade znale ili bi trebale da budu upoznate u trenutku postojanja realnog i direktnog ugrožavanja života određene osobe, zbog krivičnih dela trećih lica, i ukoliko nisu preduzele odgovarajuće mere u okviru svojih nadležnosti, kojim po razumnom ocenjivanju moglo se sprečavati, kako bi se izbegavalo ugrožavanje života, iste treba da budu odgovorne za ne sprovođenje pozitivnih obaveza.
27. Član 2 Konvencije također nameće obavezu državi da istražuje smrtonosne incidente utvrdivši da ključni elementi istrage budu u skladu sa članom 2: *da je inicirana od strane države; da je nezavisna, efikasna, brza; kao i da bude otvorena za javnost i uključuje članove porodice i rođake žrtve*. Pored toga, država mora da garantuje postojanje pravosudnog sistema koji³:
- a) *istražuje slučajeve smrti, na sopstvenu inicijativu, kada postoji dokaz da sje uključena i treća strana, iako se ne dovodi u pitanje izvršenje bilo kog kršenja od strane agenata države;*⁴
  - b) *ima sposobnost da potvrdi činjenice i uzroke smrti, da stavlja pred odgovornošću one koji su krivi i da obezbedi žrtvi odgovarajuću nadoknadu;*
  - c) *Omogućava svakom građaninu da traži nezavisnu i efikasnu istragu o okolnostima smrti bez obzira na uključenost države;*
  - d) *može da utvrdi civilnu odgovornost za smrt, uključujući i slučajeve koji nisu povezani sa krivicom države, npr. smrti izazvane medicinskim nehatom ili saobraćajnim nesrećama.*
28. Prema praksi ESLJP, obim i priroda dužnosti da se istraže posmrtni/fatalni incidenti objašnjeni su, posebno, u slučaju Tanrikulu protiv Turske.⁵ ESLJP smatra da ser obaveza da se istraže smrtni slučajevi ne odnosi samo na slučajeve koji se tiču smrti za koje su odgovorni bili državni funkcioneri, već svi oni smrtni slučajevi o kojima su vlasti bile

---

¹ McCann and others v UK, od 27 septembra 1995; link: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"appno":\["18984/91"\],"itemid":\["001-57943"\]}\];](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

² Osman v The United Kingdom od 28.februar 1998, link: <file:///C:/Users/Ideapad/Downloads/001-58257.pdf>;

³ Ciechonska v Poland, od 14.juna 2011,link: <http://echr.ketse.com/doc/19776.04-en-20110614/vieë>; Railean v Moldova, od 28.juna 2010, link: : <http://echr.ketse.com/doc/23401.04-en-20100105/vieë>; i Dodov v Bullgaria, od 17a prilja 2008, link:

[http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["dodov v bulgaria"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-84438"\]}\];](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

⁴ Rantsev v Cyprus and Russia e datës 10 maj 2010, gjetur në:

[http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["rantsev v cyprus"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-96549"\]}\];](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

⁵ Tanrikulu v Turkey, od 8.jula 1999.g., link: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["tanrikulu v turkey"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-58289"\]}\];](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

informisane. Vlasti su dužne da preduzimaju razumne i neophodne radnje kako bi obezbedile relevantne dokaze (uključujući i svedočenja očevidaca i forenzičke dokaze) kako bi istraga bila svrsishodna i efikasna. Zbog toga neuspeh da se nastavi jasan tok ispitivanja tokom istrage može dovesti do zaključka kršenja člana 2. U stvari, ESLJP je došao do zaključka da: "*Svaki nedostatak tokom istrage koji oštećuje sposobnost identifikacije autora ili počinitelje krivičnog dela će biti u riziku da krše ovaj standard.*"

29. Uzimajući u obzir slučaj Erikson protiv Italije⁶ i u vezi sa pravnom analizom navedenog predmeta, ne može se zanemariti presuda ESLJP u ovom slučaju, gde se navodi da "*pozitivna obaveza države da zaštiti član 2 Konvencije uključuje zahtev upućen bolnicama da imaju pravila o zaštiti života svojih pacijenata i uspostavljaju efikasan sistem koji će omogućiti utvrđivanje uzroka smrti do koje dolazi tokom boravka u bolnici, kao i odgovornost uključenog medicinskog osoblja.*" U tom smislu, treba napomenuti i da "*kada su državni agenti potencijalno odgovorni za gubitak života, potrebno je sprovesti odgovarajuću istragu kako bi se činjenice učinile javnim, a posebno za porodicu žrtve.*"⁷
30. Štaviše, tužilaštvo bi trebalo da sprovede delotvornu istragu, brzo prikupljanje činjenica i pristup javnosti i porodice žrtve, koji prema sudskoj praksi ESLJP predstavljaju kriterijume na osnovu kojih se jedna istinska istraga vodi. U saglasnosti sa ovim ne može se zaključiti drugo, osim da je država prekršila pravo na život u slučaju supruge podnosioca žalbe. To je zato što: "*Osnovni cilj pravilne istrage je da obezbedi efikasno sprovođenje domaćeg zakonodavstva koje štiti pravo na život kao i u slučajevima kada su uključeni državni organi, da obezbedi njihovu odgovornost za smrtne slučajeve koji se događaju pod njihovom odgovornošću.*"⁸
31. Dalje, domaće zakonodavstvo, konkretno Zakon o transfuziji krvi, određuje potrebu za sigurnost i kvalitet u slučaju upotrebe krvi i komponenata krvi za lečenje pacijenata, u skladu sa dobrom kliničkom praksom, pri čemu se od zdravstvenog osoblja zahteva da obezbedi racionalnu upotrebu i visok kvalitet krvi, da održava propisanu dokumentaciju (pismene zahteve), da zabeleži u odgovarajućoj dokumentaciji dobre efekte i negativne efekte krvi. Takođe zahteva da bolničke institucije, na osnovu njihovih Statuta, osnivaju "Bolničke komisije za transfuziju", u čijim sastavima treba da budu specijalisti medicinske transfuzije i drugi klinički specijalisti koji omogućavaju primenu važnih transfuzijskih aktivnosti u bolnicama. Zakon ne definiše jasno situacije kako treba da se postupi u slučaju suočavanja sa negativnim efektima, kao što je slučaj podnosioca žalbe, prema tome iz analize ovog slučaja jasno se vidi da je bacanje vrećice krvi (koja je u kasnijim procedurama rezultirala da je glavni dokaz da potpuno objasni tok komplikacija slučaja) doprinela stvaranju zbunjujuće situacije, jer nedostatak iste onemogućilo je potpuno objasniti okolnosti slučaja.
32. Štaviše, Zakon o transfuziji krvi u situacijama kada za vrijeme upotrebe krvi ili krvnih komponenti dođe do neželjenih efekta, zahteva od redovnog lekara da odmah obavesti

---

⁶ Erikson v Italy, od 26. oktobra 1999.g., link: <http://echr.ketse.com/doc/37900.97-en-19991026/view/>;

⁷ Erikson v Italy, od 26. oktobra 1999.g., link: <http://echr.ketse.com/doc/37900.97-en-19991026/view/>;

⁸ Angueova v Bulgaria, od 13.septembra 2002.g, link: <file:///C:/Users/Ideapad/Downloads/001-60505.pdf>; i Jasinskis v Latvia, od 21.februara 2010.g, link: <file:///C:/Users/Ideapad/Downloads/001-102393.pdf>;

odgovorno lice u bolnici, koji u skladu sa dobrom kliničkom **praksom treba odmah da obavesti ovlašćenu instituciju za transfuziju**. Iz spisa predmeta ovog predmeta (krivična prijava 2016-AD-0227 od 20. jula 2016. godine i izveštaj o obdukciji MA 16-019 od 25. januara 2016. godine) jasno se vidi da nisu primenjene odredbe ovog zakona, jer konsultacije sa *transfuziologom* odgovorne osobe se dogodile samo sutradan, a ne odmah nakon što su se pojavile prve komplikacije, nakon što je pacijentkinja F.S.primila krv.

33. Ovo takođe treba uzeti u obzir odgovornost pravnog lica za krivična dela, kao što je definisano Zakonom br. 04/L-030 o odgovornostima pravnih lica za krivična dela (u daljem tekstu: Zakon o odgovornostima pravnih lica za krivična dela). Ovim zakonom utvrđuje se da je odgovorno lice fizičko lice u okviru pravnog lica, u skladu sa članom 2 (1.1), koji „*ima poverenje za obavljanje određenih zadataka ili ovlašćenje za delovanje u ime pravnog lica i postoji velika poverljivost da je ovlašćeno da deluje u ime pravnog lica.*” Isto tako, u stavu 1.2. utvrđeno je da se kao pravno lice definiše "pravni subjekt, domaći ili strani, koji se prema kosovskom zakonodavstvu na snazi smatra pravnim licem." Uzimajući u obzir ovo, treba naglasiti činjenicu da kosovsko zakonodavstvo ne definiše pravno lice *per se*, ali isto ostavlja sudskoj praksi da tačno odredi.⁹
34. U vezi sa onim što je rečeno u prethodnom pasusu, Zakon br. 04/L-125 o zdravstvu (u daljem tekstu: Zakon o zdravstvu) definiše zdravstvenu ustanovu kao "*institucija osnovana od strane pravnog ili fizičkog lica koja pruža usluge zdravstvene zaštite na osnovu dozvole izdate u skladu sa ovim zakonom;*" dok Statut Univerzitetske bolničke i kliničke službe Kosova (u daljem tekstu: Statut UBKSK) u članu 4, definiše UBKSK kao "*pravno lice sa posebnim pravima, obavezama i odgovornostima za primenu Zakona o zdravstvu, drugih relevantnih pod-zakonskih akta izdatih od strane Ministarstva zdravlja*". Na osnovu toga proizilazi da je UBKSK pravno lice na osnovu Zakonu o krivičnoj odgovornosti pravnih lica, koji odgovara takođe na osnovu odredbi ovog zakona, za štetu prouzrokovanu od strane lica ili fizička lica koja su zaposlena u njoj, odnosno štetu prouzrokovanu od strane medicinskog osoblja kada postupaju kao u skladu sa gore opisanom činjeničnom situacijom.
35. Na kraju, i u skladu sa gore navedenim, Zakon br. 04 / L-077 o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: Zakon o obligacionim odnosima), u članu 152, definiše odgovornost poslodavca: "*Pravno ili fizičko lice za koje je zaposleni radio u vreme prouzrokovanja štete je odgovorno za štetu prouzrokovanu trećem licu od strane zaposlenog tokom rada ili u vezi sa radom, osim ako se dokaže da je zaposleni u datim okolnostima postupao onako kako je trebalo.*" Dalje, u ovom članu u stavu 2 navodi se: "*Oštećenik ima pravo zahtevati naknadu štete i neposredno od radnika ako je štetu prouzrokovao namerno*". Iz onoga što je rečeno, jasno je da podnosilac žalbe ima pravo, prema važećem zakonu, da traži odgovornost od pravnog lica, u ovom slučaju UBKSK za štetu koju je prouzrokovalo medicinsko osoblje opisano u gore navedenim stavovima koji se odnose na činjenično stanje slučaja.

---

⁹ Avni Puka, *Prihvatanje krivične odgovornosti pravnih lica u sistemu "civil law" – osvrt zakonodavstvu Kosova*; Pravni naučni časopis *Opinio Juris*, br.1/2015; str. 60

36. Iz gore navedenog, uzimajući u obzir relevantne odredbe Krivičnog zakonika o istrazi takvih slučajeva, proizlazi da je domaće zakonodavstvo u saglasnosti sa Ustavom i međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava. Prema gore navedenoj analizi, pravo na život zaštićeno EKLJP je u potpunosti zaštićeno i kosovskim zakonodavstvom. Situacija *na terenu*, koja proizilazi iz činjeničnog stanja gore opisanog slučaja, skreće pažnju na kršenje prava na život zbog štetnog postupanja medicinskog osoblja koje snosi odgovornost pravnog lica, kao i neefikasnosti istrage koju vodi tužilaštvo, što je uslov potpune primene zaštite prava na život na osnovu prakse ESLJP.
37. Sudska praksa ESLJP preporučuje da treba ka se koriste svi raspoloživi pravni lekovi, čak i kada stranka ne veruje da isti mogu biti delotvorni ili proizvesti pravičan ishod za stranku.¹⁰ U protivnom, ne iskorišćavanje svih raspoloživih pravnih sredstava, ESLJP ne tretira kao kršenje člana 2, osim ukoliko nije jasno da takvi lekovi nisu uspeli da tretiraju podneta činjenična ili pravna pitanja.¹¹ Iscrpljivanje pravnih lekova podrazumeva parnični postupak gde se može tražiti naknada za nematerijalnu štetu, ali isto na osnovu prakse ESLJP, isključuje mogućnost dalje istrage okolnosti smrti lica, slučaj Powell protiv Velike Britanije: "*Kada rođak preminule osobe prihvata naknadu štete putem građanske parnice zbog medicinskog nehata, on ili ona nema pravo da se smatra žrtvom u datim okolnostima tretiranja pokojnog ili da zahteva dalju istragu u vezi njegove/njene smrti*".¹²

Imajući u obzir napred navedeno, Ombudsman

PREPORUČUJE

Osnovnom tužilaštvu u Prištini da:

- **U saglasnosti sa nadležnostima i ovlašćenjima koja proističu iz zakona, i u saradnji sa svim relevantnim agencijama, preduzima sve neophodne mere za odvijanje brzih i delotvornih istraživanja u slučaju podnosioca žalbe obelodanjujući sve okolnosti i uzroke smrti supruge žalioca.**
- **Proceni odgovornost, uključujući objektivnu i subjektivnu odgovornost što bi moglo da olakša pitanje nadoknade za stranku.**

Ministarstvu zdravlja:

- **U saglasnosti sa nadležnostima i zakonskim ovlašćenjima da obrazuje posebnu komisiju za procenu stanja, koja će nakon procene situacije na terenu izraditi protokol rada sa strogim pravilima za slučajeve davanja transfuzije krvi.**

Na osnovu člana 132, stav 3. Ustava Republike Kosovo ("Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom.") i člana 28 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu ("Autoriteti, kojima je Ombudsman

¹⁰ Erikson v Italy, od 26. oktobra 1999, link: <http://echr.ketse.com/doc/37900.97-en-19991026/view/>; i Powell v United Kingdom, od 4. maja 2000.g., link:

¹¹ Douwe Korff: A guide to implementation of Article 2 of the European Convention on Human Rights, Novembar 2006, link: <https://rm.coe.int/168007ff4e>, str.80.

¹² Powell v United Kingdom, od 4. maja 2000g., link:

uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, ... treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. . Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja.”), ljubazno Vas molimo da nas obavestite o preduzetim merama u vezi sa navedenim pitanjem.

S poštovanjem,

Hilmi Jashari
Ombudsman